

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

М. В. Афанасьєв

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	29 "Міжнародні економічні відносини"
Спеціальність	292 "Міжнародні економічні відносини"
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	"Міжнародний бізнес"

Вид дисципліни	базова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри педагогіки,
іноземної філології та перекладу

/ Борова Т. А. /

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2018

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу
Протокол № 1 від 03 вересня 2018 р.

Розробники:

Борова Т.А., д.пед.н., проф. кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу

Бутковська Н.О., старший викладач кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни

Останнім часом відбуваються зміни у викладанні іноземних мов. У мовознавстві ствердилися ідеї когнітивної лінгвістики та прагматики, які потребують осмислення у проекції на мовну та комунікативну свідомість. Частіше ціниться фахівець із знанням іноземної мови, здатний виконувати як перекладацькі завдання, так і завдання до яких належить організація комунікації різних типів. Навчальна дисципліна "Теорія та практика перекладу" розглядає основи професійної діяльності, дозволяє зрозуміти природу мови як засобу спілкування, формує здатність виконувати роль мовного та культурного посередника між рідною мовою і культурою та іноземною, сприяє формуванню мовного та соціокультурного компоненту у професійній діяльності.

Дану робочу програму було розроблено на основі програми з англійської мови для професійного спілкування (АМПС), яка рекомендована Міністерством освіти і науки України у відповідь на розвиток міжнародних подій; для задоволення мовних потреб студентів закладів вищої освіти спеціальності "Міжнародні економічні відносини"; для надання викладачам і студентам мовних еталонів у відповідності з рівнями, що необхідні для забезпечення нормативної бази у розробці навчальних планів викладачами цей дисципліни. Особливостями дисципліни є викладення матеріалу, що поглиблює знання іноземної мови та дозволяє обирати ефективні комунікативні стратегії та тактики необхідні для усного та письмового перекладу.

Метою викладання навчальної дисципліни "Теорія та практика перекладу" є набуття студентами-бакалаврами теоретичних знань, умінь та навичок необхідних для здійснення перекладу у сфері міжнародного бізнесу.

Основні задачі вивчення дисципліни полягають в теоретичній та практичній підготовці студентів з питань теоретико-методологічних основ перекладу як науки, набуття необхідних компетентностей у таких видах перекладу як повний письмовий переклад текстів економічного, публіцистичного, наукового, офіційно-ділового стилів за фахом студентів зокрема міжнародних документів; письмовий і усний реферативний і анотаційний переклад текстів публіцистичного і наукового стилів (статей, монографій, виступів фахівців з фаху студентів, державних і громадських діячів).

Об'єктом навчальної дисципліни є розвиток міжкультурної комунікативної компетентності студентів за допомогою іноземної мови на основі інтегрування чотирьох основоположних вмінь (читання, мовлення, аудіювання, письма).

Предметом дисципліни є оперування мовою в реальному часі, у різних професійних ситуаціях, що здійснюється задля формування цілісного і персоналізованого образу світу, розвитку творчої активності і автономності студента та усвідомлення міжкультурних особливостей представників різних лінгвокультурних спільнот необхідних для здійснення перекладацької діяльності.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час виконання практичних завдань. Велике значення для вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

теоретичні засади перекладу як науки (предмет, об'єкт, методологічні принципи, методи та завдання);

сутність проблеми перекладання, мовних категорій та структур;

особливості спілкування і взаємодії в процесі комунікативної діяльності;

основні труднощі та характеристики перекладу.

вміти:

достатньо добре володіти мовою оригіналу та компетентно використовувати лексико-граматичні особливості мови оригіналу при зіставленні мов;

використовувати різну техніку та особливості мови оригіналу при виконанні перекладу;

чітко уявляти характер науково-технічного функціонального стилю як мови оригіналу так і рідної мови;

добре володіти рідною мовою та правильно використовувати термінологію.

Перевагами даної дисципліни є акцентування уваги на сучасних технологіях перекладу та комунікації у діловому світі різних країн, підвищення ефективності навчання за рахунок його інтенсифікації.

Курс	3,4	
Семестр	6,7	
Кількість кредитів ECTS	9	
	практичні	124
Самостійна робота		146
Форма підсумкового контролю	Іспит, залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що пов'язані з попередніми та наступними дисциплінами. Їх перелік наведено у табл.1.

Таблица 1.

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	Комунікація у професійній діяльності

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною

У процесі навчання студенти отримують необхідні компетентності під час практичних занять та виконання практичних завдань. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Компетентності та результати навчання за дисципліною наведено у таблиці 2.

Таблица 2.

Компетентності	Результати навчання
Здатність визначати, аналізувати і грамотно використовувати основні мовні категорії та структури перекладу	Використовувати та застосовувати на практиці знання основних понять теорії перекладу; фундаментальні проблеми перекладознавства; закономірності і структуру перекладацького процесу як особливого спеціалізованого виду

	мовленнєвої діяльності
Формування у студентів професійно-орієнтованих комунікативних компетентностей	Визначати типи та види міжмовної комунікації як об'єкту теорії перекладу; використовувати на практиці міжмовні комунікації на різних рівнях мовної ієрархії; застосовувати форми ділового спілкування як форми взаємодії партнерів; усний послідовний переклад у професійно-значущих сферах
Здатність визначати, аналізувати і грамотно використовувати основні мовні труднощі, характеристики та стилі перекладу	Вміти здійснювати повний переклад текстів економічного, публіцистичного, офіційно-ділового і наукового стилів відповідно до фаху студентів, усних та письмових матеріалів, аудіо текстів, електронних засобів інформації, письмовий і усний реферативний переклад, ураховуючи лексичні та граматичні труднощі перекладу.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Загальні відомості про переклад. Граматичні та структурні аспекти перекладу

Тема 1. Загальні відомості про переклад. Граматичні аспекти перекладу

Набуття міжкультурної комунікативної компетентності за наступною тематикою: переклад іменника та артикля; переклад контекстуального значення артикля; реалізація значень визначеного та невизначеного артикля. Формальні ознаки іменника. Множина іменника. Атрибутивне застосування іменника. Переклад багатокomпонентних груп іменника. Труднощі перекладу дієслова, особистої форми дієслова, часові форми дієслова; переклад дієслів у пасивному стані. Модальність. Труднощі перекладу вербальних конструкцій. Труднощі перекладу емпатичних конструкцій. Труднощі перекладу прикметника, числівника, займенника. Труднощі перекладу дієприкметника; способи передання лексико-граматичних значень та функцій англійського дієприкметника, визначального та незалежного дієприкметникового звороту. Труднощі перекладу інфінітива. Способи передання лексико-граматичних значень та функцій англійського інфінітиву, інфінітивних комплексів: об'єктний та суб'єктний відмінок інфінітиву. Розуміння та активне реагування на загальні повідомлення та детальну інформацію в різнотипних текстах.

Тема 2. Структурні особливості перекладу речення

Набуття міжкультурної комунікативної компетентності за наступною тематикою: "Труднощі перекладу структури речення: підмет, присудок, додаток, обставини". Способи передання їх лексико-граматичних значень та функцій. Способи перекладання сполучнику, прийменнику, та прислівнику умовного способу. Способи передання їх лексико-граматичних значень та функцій. Еліпс, інверсія, додаток,

обставини, складне речення; їх лексико-граматичні значення та функції. Розуміння та активне реагування на загальні повідомлення та детальну інформацію в різнотипних текстах.

Тема 3. Лексико – семантичні особливості перекладу

Набуття міжкультурної комунікативної компетентності за наступною тематикою: “Лексико семантичні труднощі перекладу”. Полісемія, синонімія, омонімія, неологізми, фальшиві друзі перекладача; інтернаціоналізми та псевдоінтернаціоналізми, пароніми; британський та американський варіанти англійської мови. Переклад безеквівалентної лексики, слів-реалій; фразеологізмів, ідіоматичних виразів, особливості перекладу окремих груп назв. Географічні назви, загальний елемент у складі назв, фірмові назви, антропоніми, назви книг і заголовки статей, назви журналів. Еквівалентний переклад. Переклад поштової адреси. Розуміння та активне реагування на загальні повідомлення та детальну інформацію в різнотипних текстах.

Тема 4. Особливості перекладу галузевих текстів.

Набуття міжкультурної комунікативної компетентності за наступною тематикою: “Особливості перекладу галузевих текстів”. Переклад складних термінів. Назви навчальних закладів, факультетів, кафедр, лабораторій, назви наукових та технічних установ, підприємств, громадських, наукових та технічних організацій. Іншомовні слова і вирази; абрєвіатури і скорочення; умовні позначки, особливості перекладу окремих груп, власні імена та ініціали імен. Науково – технічний переклад та особливості роботи з ним. On-line переклад та особливості роботи з ним. Розуміння та активне реагування на загальні повідомлення та детальну інформацію в різнотипних текстах.

Змістовий модуль 2

Особливості стилю та функції перекладу

Тема 5. Мова спеціальності та основні питання термінології

Адекватність та повноцінність перекладу. Аналоговий та описовий переклад. Компресія. Специфіка реферативного перекладу. Особливості економічних текстів. Реферування та анотування наукових та економічних текстів. Особливості економічних текстів. Переклад рекламних матеріалів. Оцінка перекладу. Переклад та написання ділової документації. Переклад комерційної документації. Переклад контрактів та угод. Розуміння та активне реагування на загальні повідомлення та детальну інформацію в різнотипних текстах.

Тема 6. Переклад різних видів документації

Буквальний та адекватний переклад. Компенсація. Контекстуальна та синтаксична заміни. Внутрішній та зовнішній поділ речення Переклад технічної документації Переклад фінансової документації. Переклад юридичної документації Переклад на ділових та офіційних зустрічах. Переклад на ділових переговорах. Складання та переклад ділової кореспонденції. Переклад дипломних робіт та

складання резюме. Розуміння та активне реагування на загальні повідомлення та детальну інформацію в різнотипних текстах.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" у ХНЕУ ім. С. Кузнеця запроваджені наступні контрольні заходи: поточний і підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється протягом 6 семестру під час проведення практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

Оцінювання знань студента під час практичних та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою, виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється протягом 7 семестру на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається із 5 практичних ситуацій (два стереотипних, два діагностичних та одне евристичне завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Розподіл балів за тижнями (6 семестр)

(згідно з технологічною картою)

Теми змістового модулю			Практич ні заняття	Самості йна робота	Презен- тація	Поточні КР	Усього □
ЗМ 1	Тема 1	1 тиждень		2			2
		2 тиждень	6				6
		3 тиждень		2			2
		4 тиждень	6	2			8
	Тема 2	5 тиждень		2			2
		6 тиждень	6				6
		7 тиждень		2	8		10
		8 тиждень	6			12	18
	Тема 3	9 тиждень		2			2
		10 тиждень	6				6
		11 тиждень		2			2
		12 тиждень	6				6
	Тема 4	13 тиждень			8		8
		14 тиждень		2			2
		15 тиждень				12	12
		16 тиждень	6	2			6
	Залік						
□			42	18	16	24	100

Розподіл балів за тижнями (7 семестр)

(згідно з технологічною картою)

Теми змістового модулю		Практичні заняття	Самостійна робота	Презентація	Поточні КР	Усього ☐	
М 2	Тема 5	1 тиждень					
		2 тиждень		2		2	
		3 тиждень	6			6	
		4 тиждень		2		2	
		5 тиждень	6			6	
		6 тиждень					
		7 тиждень		2		2	
		8 тиждень	6			6	
	Тема 6	9 тиждень		2		2	
		10 тиждень					
		11 тиждень	6			6	
		12 тиждень		2		2	
		13 тиждень	6			6	
		14 тиждень				12	12
		15 тиждень			8		8
		16 тиждень					
☐ Екзамен						40	
		30	10	8	12	100	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

5. Рекомендована література

5.1. Основна

1. Бик І. С. Основи перекладу для студентів факультетів міжнародних відносин : навч. посібник / І. С. Бик. – Львів : Львівського національного університету імені Івана Франка, 2014.

2. Долініна Н. Г., Практика перекладу з англійської мови для студентів економічного профілю : Навчальний посібник / Н. Г. Долініна, З. М. Сучкова, О. В. Іваніга. – Харків: ВД «Інжек», 2009. - 142 с.

3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури / В. І. Карабан.- Вінниця : Нова книга, 2002. – 564 с.

4. Карабан В. І., Переклад з української мови на англійську мову. Навчальний посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти / В. І. Карабан, Дж. Мейс. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 608 с.

5. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу / І. В. Корунець.- Вінниця, 2003.

6. Черноватий Л. М., Переклад англомовної економічної літератури / Л. М. Черноватий, В. І. Карабан – Вінниця: Нова книга, 2010. – 272с

5.2. Додаткова

7. Grammatical and Stylistical Aspects of Text Translation, тексти та завдання для самостійної роботи з курсу «Практика перекладу з англійської мови» для студентів спеціальності «переклад» / Уклад. Ю. П. Бойко, Л. Д. Бурковська, К. М. Скиба. – Хмельницький : ХНУ, 2007. - 80 с

8. Eser O. A Model of Translator's Competence from an Educational Perspective / O. A. Eser // International Journal of Comparative Literature and Translation Studies. – 2015.

9. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : Навчальний посібник / В. В. Коптілов – Київ : Юніверс, 2003. – 280 с.

10. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства: підручник / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 512 с.

11. Мірам Г. Е., Дайнеко В. В., Тарануха Л. А., Грищенко М. В., Гон О. М. Основи перекладу : Курс лекцій; Навчальний посібник / Г. Е. Мірам, В. В. Дайнеко, Л. А. Тарануха, М. В. Грищенко, О. М. Гон. – Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2002.

12. Ткачук В., Теорія і практика машинного перекладу: Навчальний посібник до курсу теорії і практики перекладу / В. Ткачук , Г. Чумак. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2006. – 72 с.

13. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу / Л. М. Черноватий. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 376 с.

14. Шпак В.К. Основи перекладу. Граматичні та лексичні аспекти. Навчальний посібник / В. К. Шпак. – Київ : Знання, 2007. - 310 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

15. Osimo B. Translation [Electronic resources]. – Mode of access: Course.http://www.logos.it/pls/dictionary/linguistic_resources.traduzione_en?lang=en